

2024-05-27 Nr. NV-1364

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-24-691; TAIS-24-8121(2)	DĖL SOCIALINĖS PARAMOS MOKINIAMS ĮSTATYMO NR. X-686 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-977(3)		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2024-06-12	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta Norėdami įvesti datą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narių grupė (S.Skvernelis, L.Nagienė, L.Kukuraitis, T.Tomilinas, R.Baškienė ir kt.) siūlo nuo 2024-07-01 skirti nemokamus pietus mokykloje nevertinant pajamų visiems mokiniams, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą (pradinukams).

Šiuo metu nemokamus pietus nevertinant pajamų gauna mokiniai, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ugdymo programą ar pagal pradinio ugdymo programą pirmoje ir antroje klasėje.

Nuo 2020 m. mokinių, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ugdymo ir pradinio ugdymo programas, nemokamas maitinimas nevertinant pajamų pradėtas teikti etapais: nuo 2020 m. sausio 1 d. nemokami pietūs skiriami mokiniams, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ugdymo programą (priešmokyklinukams) savivaldybių pasirinktose mokyklose, taikančiose savitarnos principą, o nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. – visiems priešmokyklinukams ir mokiniams, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą pirmoje klasėje (pirmokams) visose mokyklose, įskaitant ikimokyklinio ugdymo mokyklas. Nuo 2021 rugsėjo 1 d. nemokamas maitinimas pradėtas teikti ir antrojoje klasėje besimokantiems mokiniams.

Seimo narių teigimu, yra tikslinga nuosekliai didinti nemokamą maitinimą gaunančių mokinių aprėptį – nemokamus pietus nevertinant pajamų skirti mokiniams, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą trečiojoje ir ketvirtoje klasėse, taip užbaigiant dar 2020 pradėtą socialinės apsaugos priemonę. Nemokamas visų pradinukų maitinimas mažintų socialinę atskirtį ir mokinių diferenciaciją, ugdytų vaikų sveikatai palankias mitybos kompetencijas, paremtų šeimas, auginančias jauniausio mokyklinio amžiaus vaikus ir taip sušvelnintų dėl rekordinės infliacijos pandemijos kilusias socialines pasekmes bei skatintų pasitikėjimą socialinės apsaugos tęstinumu.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės išvados projekte siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projekto tikslui – tobulinti esamą socialinės paramos mokiniams teisinį reguliavimą, įtvirtinant nuostatą skirti nemokamus pietus mokiniams, kurie mokosi mokyklose pagal visą pradinio ugdymo programą, nevertinant jų gaunamų pajamų, tačiau nepritarti Įstatymo projektui dėl ribotų valstybės finansinių galimybių:

- Pritarus Įstatymo projektui, nemokamus pietus papildomai gautų apie 50,3 tūkst. mokinių (26,7 tūkst. trečios klasės mokinių ir 25,6 tūkst. ketvirtos klasės mokinių) ir tam, atsižvelgiant į šiuo metu galiojantį bazinės socialinės išmokos dydį (BSI - 55 Eur), papildomai kasmet reikėtų apie 25,6 mln. Eur (iš valstybės biudžeto lėšų maisto produktams ir administravimo išlaidoms finansuoti – apie 20,6 mln. Eur, iš mokyklų steigėjų biudžetų lėšų patiekalų gamybos išlaidoms finansuoti – apie 5 mln. Eur). Kadangi Įstatymo projektu siūlomos nuostatos turėtų įsigaliooti 2024 m. liepos 1 d., papildomai 2024 m. reikėtų apie 11,4 mln. eurų (iš valstybės biudžeto lėšų – apie 9,2 mln. eurų, iš mokyklų steigėjų biudžetų lėšų – apie 2,2 mln. eurų).
- Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų yra neskiriama arba jų skiriama nepakankamai. 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme lėšos Įstatymo projektu siūlomai teisinio reguliavimo priemonei įgyvendinti nenumatytos ir dėl ribotų valstybės finansinių galimybių 2024 m. nėra galimybių prisiimti papildomų įsipareigojimų.
- Atsižvelgiant į tai, kad 2025–2027 metų valstybės biudžetas projektuojamas laikantis fiskalinės drausmės politikos, įvertinus ekonominį neapibrėžtumą dėl geopolitinės situacijos nestabilumo, vykdant jau prisiimtus ir numatomus įsipareigojimus (papildomas krašto apsaugos finansavimas, numatomas ženklus socialinės paramos išmokų atskaitos

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

rodiklių dydžių padidinimas (pvz., palyginti su 2024 m., prognozuojamas BSI didėjimas: 2025 m. – 27,2 procento, 2026 m. – 29,1 procento, 2027 m. – 30,9 procento), kas turės įtakos socialinės paramos mokiniams dydžių, gavėjų skaičiaus ir išlaidų augimui (pvz., 2025 m. dėl planuojamo BSI augimo pagal galiojantį teisinį reguliavimą lėšų poreikis socialinei paramai mokiniams išauga daugiau nei 20 proc., o papildomas lėšų poreikis Įstatymo projektu siūlomi nuostatai įgyvendinti – iki 32,5 mln. eurų), ir įvertinus tai, kad pagal siūlomą teisinį reguliavimą prireiks papildomų valstybės biudžeto lėšų, artimiausiu metu nėra finansinių galimybių plėsti mokinių nemokamo maitinimo gavėjų skaičių, skiriant nemokamą maitinimą mokykloje trečių ir ketvirtų klasių mokiniams, nevertinant gaunamų šeimos pajamų.

Projekte formuluojama Vyriausybės pozicija iš esmės laikytina teisinga ir argumentuota.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas be pastabų suderintas su Finansų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija bei Lietuvos savivaldybių asociacija ir patikslintas pagal Teisingumo ministerijos pastabas.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaite-Garbštienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja